

HISTORIAN JA YHTEISKUNTAOPIN OPETTAJIEN LIITTO HYOL ry:n

TOIMINTAKERTOMUS VUODELTA 2020

Kulunut vuosi oli liiton 73. toimintavuosi.

Vuoden 2020 toimintaan vaikutti voimakkaasti kevättalvella alkanut koronapandemia, jonka vuoksi jouduttiin Turussa pidettäviksi suunnitellut kevätpäivät perumaan ja kesäkurssi sekä kaikki syksyn koulutustilaisuudet toteuttamaan etäyhteyden välityksellä. Myös hallitus ja HYOL:n työryhmät kokoontuivat toimintavuoden aikana lähes kokonaan etäyhteyksien välityksellä. Kaikki vuodelle 2020 suunnitellut kilpailut pystyttiin toteuttamaan, vaikkakaan ei aivan alkuperäisten suunnitelmien mukaan.

1. LIITON SÄÄNTÖMÄÄRÄISET KOKOUKSET

Liiton kevätiliittokokous jouduttiin siirtämään koronapandemian takia. Kevätiliittokokous pidettiin 5.9.2020 Helsingissä ja siihen oli mahdollista osallistua myös etäyhteydellä. Kokouksen puheenjohtajana toimi Heikki Honkanen ja sihteerinä Kirsi Ruhanen. Kokoukseen osallistui 8 liiton jäsentä.

Syysliittokokous pidettiin 14.11.2020 etäkokouksena. Kokouksen puheenjohtajana toimi Mari Vares ja sihteerinä Kirsi Ruhanen. Kokoukseen osallistui 19 liiton jäsentä.

2. LIITON HALLITUS, TOIMIHENKILÖT JA TYÖRYHMÄT

Toimintavuonna hallitukseen kuuluivat puheenjohtajana Eero Kitunen, varapuheenjohtajina Kati Hynönen ja Hanna Ylönen sekä varsinaisina jäseninä Aino Hallamurto (henkilökohtainen varajäsen Antti Laitinen), Marketta Hulkko-Lassila (Markus Nylund), Tiina Kärkkäinen (Pekka Tuori), Anniina Mäki (Kirsi Nevanpää), Nina Penttinen (Marja Asikainen), Hanne Piekkola-Fabrin (Anna-Mari Numminen), Mikko Puustinen (Mari Halli), Niklas Rapo (Niina Väsentänen) ja Marjo Sassali (Hanna Toikkanen-Maher).

Hallitus kokoontui kahdeksan kertaa. Hallituksen kokouksista kuusi toteutettiin etäkokouksina. Hallituksen jäsenet osallistuivat hallituksen kokouksiin seuraavasti: Hallamurto 8, Hulkko-Lassila 8, Hynönen 8, Kitunen 8, Kärkkäinen 3, Mäki 8, Penttinen 8, Piekkola-Fabrin 6, Puustinen 7, Rapo 7, Sassali 7 ja Ylönen 8. Lisäksi hallitus kokoontui yhdessä työryhmien kanssa suunnitteluseminaariin Hyvinkään Sveitsiin 10.–11.1.2020.

Liiton toiminnanjohtajana työskenteli Kirsi Ruhanen. Toiminnanjohtaja toimi hallituksen sihteerinä, vastasi liiton taloudesta, toimistosta ja kilpailuista sekä koordinoi ja johti liiton käytännön toimintaa sekä taittoi Kleio-lehteä.

HYOL:n toimistossa työskenteli lisäksi 1.1.–14.6.2020 osa-aikaisena projektivastaavana Ida Vanhainen ja 1.10.–31.12.2020 Minna Hilska, joiden vastuulla oli Ambassador School -hanke.

Liiton tilintarkastajana toimi Maria Porokka ja toiminnantarkastajana Vesa Vihervä.

Hallitus jakaantui valiokuntiin ja työryhmiin seuraavasti:

Työvaliokunta

Kirsi Ruhanen (pj), Eero Kitunen, Kati Hynönen ja Hanna Ylönen. Työvaliokunta kokoontui toimintavuoden aikana kahdeksan kertaa. Työvaliokunta valmisteli hallituksen kokousten työjärjestykset.

Peruskouluryhmä

Peruskouluryhmän jäsenet olivat Anniina Mäki (pj), Marketta Hulkko-Lassila, Kati Hynönen, Taru Järvenpää, Anna-Mari Numminen, Hanne Piekkola-Fabrin, Anna Sorja, Ida Vanhainen ja Petter Wallenius.

Peruskouluryhmällä oli vuonna 2020 kolme kokousta, jotka olivat suunnitteluseminaari Hyvinkään Sveitsissä 10.–11.1. sekä etäkokoukset 21.3. ja 17.9.2020.

Perusopetuksen päättöarvosanojen 5,7 ja 9 kriteerien työstäminen jatkui ja peruskouluryhmä antoi historian ja yhteiskuntaopin kriteereistä lausunnon. Ryhmän lausunnoilla on ollut vaikutusta kriteereiden sisältöihin.

Peruskouluryhmä oli mukana tekemässä HYOL:n lausuntoa etäopetuksessa huomioitavista seikoista.

Peruskuntaryhmä laati yhdessä Biologian ja maantiedon opettajien liitto BMOL ry:n kanssa kannanoton oppimisen kolmiportaisen tuen toteutumisesta reaaliaineissa. Kannanotto jaettiin useille viiteryhmille. Kannanoton vaikutuksia seurataan tulevana vuonna.

Peruskoulun opettajan hatusta ja repusta -palstalla Kleiossa julkaistiin peruskoulua käsitteleviä juttuja. Ryhmän jäseniä toimi aktiivisesti paikalliskerhoissa.

Peruskouluryhmän jäsen Petter Wallenius oli mukana HYOL:n Taloustaitokilpailun kysymysryhmässä. Hanne Piekkola-Fabrin oli mukana työryhmässä, joka vastasi HYOL:n kesäkoulutuspäivän ja Helsingissä marraskuussa pidetyn syyspäivän suunnittelusta.

Peruskouluryhmä oli suunnitellut pilotoivansa alakouluille suunnattua vaikuttamisaiheista videokilpailua. Koska Ylellä oli syksyn aikana Lasten tasavalta -niminen vaikuttamista käsittelevä oppimiskokonaisuus, ei omaa videokilpailua lähdetty työstämään. Ryhmän jäsen Anna-Mari Numminen oli mukana suunnittelemassa ja toteuttamassa Lasten tasavalta -kokonaisuutta.

Lukioryhmä

Lukioryhmän jäseninä toimivat Nina Penttinen (pj.), Jari Aalto, Aino Hallamurto, Elina Heikkonen, Mikko Puustinen, Suvi Randén, Jorma Tattari, Hanna Toikkanen-Maher ja Mari Vares.

Lukioryhmä kokoontui HYOL:n suunnitteluseminaarissa 10.–11.1.2020. Lisäksi lukioryhmä piti kolme muuta kokousta.

Lukioryhmä laati yhteiskuntaopin preliminäärikokeen ennen kevään ylioppilastutkintoa ja historian preliminäärikokeen ennen syksyn ylioppilastutkintoa. Kevätlukukauden alussa julkaistua yhteiskuntaopin preliminäärikokeetta myytiin 125 kappaletta ja syyslukukauden alussa julkaistua historian preliikoetta syksyn 2020 aikana 57 kappaletta. Historian Reki-opas uudistettiin ja julkaistiin sähköisenä syyslukukauden alkaessa. Lukioryhmä laati tukimateriaalia kunta- ja koulukohtaisen opetussuunnitelmatyön tueksi laaja-alainen osaaminen toteuttamiseksi opintojaksoissa.

HYOL:n lukioryhmä laati YTL:n historian ja yhteiskuntaopin jaoksille lausunnon kevään ja syksyn reaalikokeista. Eero Kitunen oli mukana ylioppilastutkintolautakunnan lukion kehittämisryhmässä.

Hanna Toikkanen-Maher, Riitta Mikkola, Kati Hynönen ja Kirsi Ruhanen osallistuivat helmikuussa työryhmään, joka valitsi Talousgurun loppukilpailijat. Talousguruun osallistui 145 lukiota.

Suvi Randén ja Kirsi Ruhanen osallistuivat Oikeusgurun kysymystyöryhmään syksyllä 2020. Eero Kitunen osallistui Oikeusgurun finaalin tuomaristoon. Oikeusguruun osallistui 81 lukiota.

Lukioryhmän jäseniä osallistui HYOL:n järjestämiin ylioppilastutkinnon historian ja yhteiskuntaopin ainereaalikokeiden pistekokouksiin syyskuussa. Kevään pistekokouksia ei juuri käynnistyneen koronapandemian takia pystytty järjestämään.

Tiedotusryhmä

Riitta Mikkola (pj.), Olli Happonen (syksyn 2020 ajan), Ossi Kokkonen, Saara Paatero, Niklas Rapo, Kirsi Ruhanen, Marjo Sassali, Pirjo West ja Hanna Ylönen. Tiedotusryhmä toimi Kleion toimitusneuvostona.

3. PAIKALLISKERHOT JA YHDISTYKSET

3.1. Paikalliskerhot ja yhdistykset

Liiton piirissä toimi kertomusvuonna 20 paikalliskerhoa tai -yhdistystä sekä Finlands Svenska Historielärare -yhdistys, jonka toiminta-alueena oli koko maa.

Toimintavuonna kerhoille myönnettiin projektirahaa 8000 euroa. Projektirahoja käytettiin mm. koulutus- ja luentotilaisuuksien, kotiseuturetken, matkojen ja vierailujen järjestämiseen.

Kerhojen edustajien ja hallituksen tapaaminen järjestettiin etäyhteydellä 5.9.2020. Seminaariin osallistui 14 paikalliskerhojen ja hallituksen edustajaa.

3.2. Mikaelin kiltä

HYOL:n eläkeläisjäsenistä muodostuva Mikaelin Kiltä kokoontui toimintavuonna koronapandemian vuoksi vain kerran. Killan tilaisuutta koskeva kutsu lähetettiin liiton toimistosta. Mikaelin killan jäsenille postitettiin myös Kleio-lehdet.

4. JÄSENISTÖ

HYOL ry:n jäsenmäärä 4.1.2021 oli 1137 henkilöä.

Vuoden 2020 alussa jäseniä oli 1199. Vuoden 2019 alussa jäseniä oli 1243, vuoden 2018 alussa heitä oli 1292, vuoden 2017 alussa 1334, vuoden 2016 alussa 1396, vuoden 2015 alussa 1442 ja vuoden 2014 alussa 1495.

Täyttä jäsenmaksua (65 €) maksavia jäseniä oli 967 (1016). Alennettua jäsenmaksua (32 €) maksavia jäseniä oli 170 (183). Näistä eläkeläisiä oli 98 ja opiskelijoita 42.

5. TIEDOTUS- JA JULKAISUTOIMINTA

Sähköisiä uutiskirjeitä, joissa kerrottiin mm. liiton ajankohtaisista koulutustapahtumista, kilpailuista ja opintomatkoista, lähetettiin vuoden aikana kahdeksan kappaletta.

Jäsenlehti Kleioa julkaistiin toimintavuonna neljä numeroa. Kleion teemat vuonna 2020 olivat:

Kleio 1/2020: Raha

Kleio 2/2020: Historianopetus.Nyt

Kleio 3/2020: Tulevaisuus

Kleio 4/2020: Arktiset alueet

Reaalikokeen piste-ehdotukset julkaistiin syksyllä 2020 liiton kotisivulla, josta liiton jäsenet salasanan avulla voivat ladata piste-ehdotukset itselleen. Korjausehdotukset julkaistiin nettisivuilla myös ruotsiksi.

Historian ja yhteiskuntaopin opetusharjoittelijoille järjestettiin 24.2.2020 HYOL:n toimistolla tilaisuus, jossa Kirsi Ruhanen ja Ida Vanhainen esittelivät liiton toimintaa.

6. TÄYDENNYSKOULUTUSTOIMINTA

Vuonna 2020 järjestettiin historian ja yhteiskuntaopin opettajille useita valtakunnallisia täydennyskoulutustilaisuuksia, jotka tosin jouduttiin koronapandemian vuoksi toteuttamaan webinaareina.

EDUCA-messuilla 24.–25.1.2020 HYOL osallistui messuille osana pedagogisten opettajajärjestöjen ”Opettajan olohuonetta”. Messuilla liittoa edusti Kirsi Ruhanen.

Kevätpäivät jouduttiin perumaan.

Taloustiedon kesäkurssi järjestettiin yhteistyössä Suomen Pankin kanssa 2.6.2020. Kurssi toteutettiin videon välityksellä. Kurssilähetystä seurasi parhaimmillaan yli 200 liiton jäsentä.

Talous tutuksi – koulutustilaisuudet järjestettiin syyskuussa 2020 etätoteutuksena. Koulutuksia seurasi yhteensä yli 200 henkilöä.

Syyspäivä järjestettiin etätoteutuksena 14.11.2020. Syyspäivälähetystä seurasi hieman yli sata liiton jäsentä.

EU-koulutustilaisuus järjestettiin yhteistyössä Ulkoasianministeriön Eurooppatiedotuksen, Ulkopoliittisen instituutin ja Euroopan parlamentin Suomen-toimiston kanssa niin ikään etätoteutuksena 27.11.2020. Tilaisuuteen osallistui noin sata opettajaa.

7. KILPAILUT

7.1. Taloustaitokilpailu peruskoulun 9. luokan oppilaille

Yhdeksäsluokkalaisille suunnattu talousaiheinen kilpailu järjestettiin 55. perättäisen kerran. Taloustaitokilpailussa HYOL ry:n yhteistyökumppanina toimii OP ryhmä.

Lukuvuoden 2019–2020 kilpailutoimikunnassa työskentelivät Marja Asikainen (pj), Marko Johansson, Kirsi Ruhanen, Vesa Ryhänen ja Petter Wallenius.

Taloustaitokilpailuun ilmoittautui alkuvuoden 2020 aikana 386 koulua. Koronapandemia esti kuitenkin alkukilpailun järjestämisen totutulla tavalla. Etänä toteutettuun alkukilpailuun osallistui kuitenkin yli 170 koulua ja 7000 nuorta. Lisäksi monet koulut osallistuvat tänä vuonna tapahtumaan niin, että opettaja versioi kilpailusta yhteiskuntaopin kokeen tai arvioidun lisäsuoritteen.

Valtakunnallinen loppukilpailu pidettiin 12 finalistin kesken etänä 20.5.2020. Taloustaitokilpailun 2020 voitti Teemu Koukkari Pielisjoen koulusta Joensuusta. Toiseksi sijoittui Tuulia Kervinen Riistaveden yläkoulusta Kuopiosta ja kolmanneksi Martina Helin ruskolaisesta Maunun koulusta.

7.2. Talousguru

Talousgurun valtakunnallinen alkukilpailu järjestettiin 15.1.2020. Kilpailuun osallistui noin 1000 opiskelijaa 145 lukiosta. 26.2.2020 järjestetyn loppukilpailun voitti Kaius Kumpulainen Helsingin Suomalaisen yhteiskoulun lukiosta. Kilpailussa toiseksi sijoittui Matias Mäkiranta Tampereen lyseon lukiosta ja kolmanneksi Olavi Kaskisaari Jyväskylän normaalikoulun lukiosta.

Kati Hynönen, Riitta Mikkola, Kirsi Ruhanen ja Hanna Toikkanen-Maher valitsivat loppukilpailun osanottajat. Eero Kitunen oli mukana loppukilpailun tuomaristossa. Riitta Mikkola osallistui kilpailukysymysten laadintaan.

Kilpailussa HYOL:n yhteistyökumppaneina toimivat Finanssiala ry ja FINEn Vakuutus- ja rahoitusneuvonta. Kilpailua tukivat myös Kauppalehti, Taloustoimittajat ry ja Suomen Lukiolaisten Liitto.

7.3. Oikeusguru

HYOL ry:n ja Suomen Lakimiesliiton yhteistyössä toista kertaa järjestämän Oikeusguru-kilpailun alkukilpailu pidettiin 81 lukiossa marraskuun alussa.

Oikeusguru 2020 -kilpailun finaali jouduttiin siirtämään koronan vuoksi helmikuulle 2021. Etäyhteyksin järjestetyn finaalin voitti Otto Kanninen Jyväskylän normaalikoulun lukiosta. Toiseksi sijoittui Roope Rantala Ulvilan lukiosta ja kolmanneksi Kiisa Uusitalo Helsingin Suomalaisen yhteiskoulun lukiosta.

Oikeusguru 2020 -kilpailun järjestämistä tukivat Itä-Suomen ja Lapin yliopistojen oikeustieteelliset tiedekunnat ja laitokset.

7.4. Suomalainen kirjoituskilpailu

HYOL oli mukana Helsingin Suomalaisen Klubin, Äidinkielenopettajain liiton ja Suomen Kuvalehden järjestämässä Suomalaisessa kirjoituskilpailussa, jonka tarkoituksena on haastaa lukiolaiset pohtimaan Suomea ja suomalaisuutta. Kilpailutoimikunnassa ja loppuraadissa oli mukana Eero Kitunen. Kirjoituskilpailun palkintojenjako oli helmikuussa 2020.

8. VAIKUTTAMINEN HISTORIAN ja YHTEISKUNTAOPIN OPETTAJIEN ASEMAAN

8.1. Toiminta opettajajärjestöjen kautta

8.1.1. Opetusalan Ammattijärjestö OAJ

Puheenjohtaja Eero Kitunen osallistui OAJ:n puheenjohtajatapaamiseen.

8.1.2. Aineopettajaliitto ry

HYOL oli Aineopettajaliiton jäsen. Hanna Ylönen oli AOL:n hallituksen jäsen.

HYOL:n edustajina AOL:n sääntömääräisessä etävuosikokouksessa 6.11.2020 olivat Marketta Hulkko-Lassila ja Marjo Sassali.

8.1.3. Pedagogisten opettajajärjestöjen edustajisto POE

Liiton POE-edustajat kuluneen vuoden aikana olivat Aino Hallamurto ja Anniina Mäki.

Aino Hallamurto ja Anniina Mäki osallistuivat POE:n etäkevätkokoukseen 12.5.2020. Syysseminaari toteutettiin etätilaisuutena 30.10.2020. HYOL:n edustajina toimivat Aino Hallamurto ja Anniina Mäki.

POE-edustajistossa HYOL:n edustajana toimi Marja Asikainen.

8.2. Yhteydet opetushallitukseen

Puheenjohtajisto oli säännöllisesti yhteydessä historian ja yhteiskuntaopin ylitarkastaja Kristina Kaihariin Opetushallituksesta.

8.3. Muu vaikuttaminen

Vuoden historian ja yhteiskuntaopin opettajiksi nimitettiin Markku Liuskari.

Marjo Sassali oli mukana Suomen pankin johtamassa Kansallisen taloustaitostrategian talousosaamistoiminnan kartoitus- ja arviointiryhmä.

9. LIITON TALOUS

9.1. Tilivuosi 2020

HYOL ry:n tilinpäätös vuodelta 2020 oli 15 429,21 euroa ylijäämäinen.

Tilintarkastuksen tilikaudelta 2020 suorittivat tilintarkastustoimisto BDO:n Maria Porokka sekä toiminnantarkastaja Vesa Vihervä.

Kirjanpitäjänä tilikaudella 2020 toimi Tiina Salo Tilitoimisto Lindgrenistä.

9.2. Riskit ja epävarmuustekijät

HYOL ry:n jäsenmäärä on laskenut viimeisten vuosien aikana merkittävästi, mikä vaikuttaa jäsenmaksukertymään. HYOL ry:n toiminnan rahoitus perustuu vain muutamaan lähteeseen. Lisäksi taloyhtiössä, jossa HYOL:n toimisto sijaitsee, on odotettavissa kattava talotekninen peruskorjaus, jonka aloitusajankohta on tämänhetkisen tiedon mukaan vuoden 2021 loppupuoli.

10. LIITON NEUVOTTELUYHTEYDET JA HISTORIANOPETTAJIEN EDUSTUS ERI YHTEISÖISSÄ

Toimintakauden aikana pidettiin yllä neuvotteluyhteyksiä sekä kehittämään ja ylläpitämään uusia yhteistyömuotoja poliittisten päättäjien ja eri tahoilla yhteiskuntaa toimivien järjestöjen kanssa. Tällaisia järjestöjä ja yhteisöjä olivat mm. Eduskunta, Euroopan parlamentin Suomen-toimisto, Finanssiala ry, FINEn Vakuutus- ja rahoitusneuvonta, Helsingin Suomalainen klubi, Historian Ystävien Liitto, Institutum Romanum Finlandiae –säätiö, Kadettikunta ry, Kansallisarkisto, Lakimiesliitto, oikeusministeriö, OAJ, Opinkirjo, OP-ryhmä, Pörssisäätiö, Reserviläisliitto, Suomalainen klubi, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö, Suomen Ateenan-instituutti, Suomen Historiallinen Seura, Suomen Kulttuuriperintökasvatuksen seura ry, Suomen Lukiolaisten Liitto, Suomen Pankki, Suomen Reserviupseeriliitto, Svenska litteratursällskapet, Talous ja nuoret TAT, Taloustoimittajat ry, Ulkoministeriön Eurooppatiedotus, Ulkopoliittinen instituutti, Väinö Tannerin säätiö, Ylioppilastutkintolautakunta. Lisäksi oltiin yhteydessä useisiin poliittisiin puolueisiin, muihin pedagogisiin opettajajärjestöihin sekä eri yliopistojen ja korkeakoulujen historian laitoksiin, yhteiskuntatieteellisiin tiedekuntiin ja opettajankoulutuslaitoksiin.

HYOL ry oli Suomen YK-liiton, Kesälukioseuran ja Suomen Kulttuuriperintökasvatuksen seuran jäsen.

Eero Kitunen oli Historian Ystävien liiton hallituksessa.

Vuokko Aromaa oli HYOL:n edustajana Historian Ystävien liiton Vuoden historiateos -palkintoraadissa.

11. KANSAINVÄLINEN TOIMINTA

HYOL oli aktiivisesti mukana eurooppalaisten historianopettajayhdistyksien kattojärjestön Euroclion (The European History Teachers' Association) toiminnassa. Euroclio-yhdyshenkilönä toimi Riitta Mikkola. Euroclion seminaari jouduttiin peruuttamaan koronapandemian vuoksi. Vuosikokous pidettiin etäyhteydellä 4.4.2020. Kokouksessa HYOL ry:tä edusti Hanna Ylönen. Riitta Mikkola osallistui kokoukseen Euroclion hallituksen puheenjohtaja.

Ateenassa kesäkuun alussa pidettäväksi suunniteltu jatkokoulutuskurssi jouduttiin koronapandemian vuoksi siirtämään kesään 2021.